

AINEKAVA Vene keel

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid	1
2. Õppeaine kirjeldus	2
3. Gümnaasiumi õpitulemused.....	2
4. Füüsiline õppekeskkond.....	3
5. Hindamine.....	3
6. Kursuste õpitulemused ja õppesisu	3
I kursus „Keel - ühiskond - kultuur”	3
II kursus „Tekst keeles ja kõnes. Teksti stilistika”	4
III kursus „Praktiline vene keel I (kõnekultuur)”	6
IV kursus „Praktiline vene keel II (suulise teksti vastuvõtt ning loomine).....	9
V kursus „Praktiline vene keel III (kirjalike tekstide vastuvõtt ja loomine)”	11
VI kursus „Praktiline vene keel IV (ortograafia ja interpunktsiooni korrektsioonikursus)”	13
Valikkursus „Vene keel Eestis”	14

Vene keele kursuste õpetamisel taotletakse Gümnaasiumi riikliku õppekava lisa 1. Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“ kirjeldatud ainevaldkonna pädevuste üldeesmärkide ja õpitulemuste saavutamist.

Üldpädevuste kujundamist toetavad ainevaldkonna õppeained erinevate rõhuasetuste kaudu, mis on kirjeldatud ainevaldkonnakavas (õppekava lisa 3.1 „Ainevaldkond Keel ja kirjandus”).

Peamised ainevaldkonnas taotletavad üldpädevused on keelepädevus ja kunstiline pädevus.

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega toimub ainevaldkonna pädevuste kujundamise kaudu. Lõimingu kasutamine on kirjeldatud ainevaldkonnakavas (lisa 3.1) ja õpetaja töökavas. Lõiming läbivate teemadega realiseerub valdkonna õppeainetes nii eesmärkide, õpitulemuste kui ka õppesisu tasandil.

Vene keel on ühtaegu õppe läbiviimise keel ja keskne õppeaine. Hea keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ning toimetulekuks isiklikus ja avalikus elus.

Samas arendavad kõik õppeained keelekasutuse põhipädevusi: sõnavara mõistmist ja kasutusoskust, teksti mõistmist ja tekstiloomet, pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes vene keele, vaid kõigi õppeainete õppetegevuse tulemusel. Keeleoskuse järjekindel ja teadlik arendamine toimub valdavalt keele- ja kirjandustundides.

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi vene keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) süstematiseerib ja süvendab oma teadmisi keelesüsteemi struktuurist ning funktsioneerimisest;
- 2) süstematiseerib ja üldistab oma teadmisi õigekirjast ning saavutab kirjaoskuse kõrgema taseme; õpib tundma leksikoloogia, stilistika ja kõnekultuuri tähtsamaid küsimusi;
- 3) arendab oskusi töötamiseks erinevates funktsionaalstiilides tekstidega;
- 4) teadvustab massiteabevahendite rolli kultuuri- ja ühiskondlikes protsessides ning mõistab nende kasutamise vajalikkust;
- 5) oskab tekste (sh meediatekste ja reklaami) analüüsida ning kriitiliselt hinnata, saades aru
- 6) autori kavatsusest ning osates eristada usutavat ja ebausutavat infot;
- 7) õpib loetust ja kuuldust adekvaatselt aru saama;

- 8) õpib õigesti valima keelendeid, luues mitmesuguse eesmärgiseadega suulisi või kirjalikke tekste; täiustab oskust oma seisukohta õigesti ja veenvalt väljendada;
- 9) õpib kirjutama mitmes žanris arutlevaid tekste (kirjand, essee, loovtöö, uurimistöö, projekt) ning tarbetekste;
- 10) loob blogisid ja veebitekste, et väljendada oma suhtumist mitmesugustes probleemidesse;
- 11) kujundab adekvaatse ja stabiilse enesehinnangu;
- 12) oskab saadud teadmisi rakendada elus ning oma tulevases kutsetöös;
- 13) kujuneb vaimselt arenenud ja sotsiaalselt aktiivseks isiksuseks, kes on valmis end täiendama.

2. Õppeaine kirjeldus

Vene keele õppe lõppeesmärk on oskus lahendada aktuaalseid suhtlusülesandeid keelevahendite abil. Vene keele valdamine paneb aluse teiste keelte ja ülejäänud õppeainete edukale omandamisele, aitab kujundada õpilaste maailmapilti, avardab nende silmaringi ning arendab mõtlemist.

Teoreetilised teadmised on keele praktilise valdamise aluspõhi, seepärast sisaldab gümnaasiumi ainekava kolme tüüpi õppematerjali: teadmised keelest ning keelelised ja kommunikatiivsed oskused. Gümnaasiumiõpetaja peab valdama tänapäeva keeleteadust, uusi tehnoloogiaid ja töömetoodikaid.

Õppeaine koosneb kuuest kohustuslikust ja ühest valikkursusest: igal aastal õpitakse üht teoreetilist ja üht praktilist kursust; teoreetilised kursused eelnevad praktilistele või on nendega paralleelselt.

Kohustuslikud kursused on „Keel – ühiskond – kultuur”, „Tekst keeles ja kõnes. Teksti stilistika”, „Praktiline vene keel I (kõnekultuur)”, „Praktiline vene keel II (suulise teksti vastuvõtt ning loomine)”, „Praktiline vene keel III (kirjaliku teksti vastuvõtt ning loomine)” ning „Praktiline vene keel IV (ortograafia ja interpunktsiooni korrektsioonikursus)”. Praktilised kursused eeldavad õpitud teoreetiliste teadmiste teadlikku rakendamist. Gümnaasiumi vene keele ainekava on üles ehitatud põhimõttel üldiselt üksikule.

3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) on omandanud lingvistilised põhiteadmised keelest kui süsteemist ja selle realiseerumisest kõnes;
- 2) tunneb ortograafia- ja interpunktsiooni- ning teisi vene keele norme;
- 3) loeb ning kuulab eri žanris ja stiilis tekste ning mõistab nende sisu;
- 4) loob olenevalt suhtluseesmärgist ja kõnesituatsioonist eri žanris ja stiilis sidusaid tekste;
- 5) võib esineda suulise lühiettekandega;
- 6) kirjutab arutlevaid tekste mitmes žanris: kirjand, essee, loovtöö, uurimis- ja projektitöö;
- 7) teeb ilukirjandusliku teksti lingvistilist analüüsi;
- 8) koostab monoloogilisi tekste asjaajamisstiili teatud žanrides (ametlike dokumentide vormistamine); oskab pidada ametlikku kirjavahetust posti teel, saates fakse ja elektronkirju;
- 9) tunneb meediateksti ülesehituse eripära, eristab usaldusväärset infot ebausaldusväärsest ning oskab luua mõnda liiki tekste ajakirjandusstiilis, väljendades ja kaitstes oma kodanikupositsiooni;
- 10) tunneb dialoogilise teksti ülesehituse eripära; on suuteline võtma osa argumenteeritud dialoogist, analüüsima vestluse kulgu ning hindama selle tulemusi;
- 11) valdab põhilisi retoorikavõtteid, on võimeline leidma neid tekstist ja sobivas olukorras kasutama, nt kuulajaskonna ees ettekande või tänukõnega esinedes;
- 12) kasutab vajaliku teabe leidmiseks sõnastikke, teatmeteoseid ja internetti;

- 13) seostab saadud infot eluliste situatsioonidega ning tulevase erialase tegevusega;
- 14) osaleb aktiivselt vestlustes ühiskonnale tähtsatel teemadel (terve eluviisi eelised, liiklusohutus, massiteabevahendite ja reklaami mõju ühiskondlikule teadvusele jne), tuginedes mitmesugustele allikatele ning argumenteerides oma seisukohta.

4. Füüsiline õppekeskkond

Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), ümarlauavestlusteks, rühmatöök. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni. Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis ja kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

5. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi õppekava üldosa sätetest. Praktilise vene keele kursustes kasutatakse teiste vene keele kursuste ja kirjanduskursuste sisulisi teemasid praktilise keeleoskuse arendamiseks. Praktilise vene keele tundides tehtud tööde tulemusi, mis näitavad vene keele kursuste õpitulemuste saavutatust võib hinnata ja arvestada vastavate kursuste osalise sooritusega. Samuti võib kirjanduskursustes ja teistes vene keele kursustes tehtud tööde praktilise vene keele kursuse õpieesmärkidele suunatud tegevusi hinnata ja arvestada praktilise vene keele kursuse osalise sooritusega.

Hindamise üldine korraldus gümnaasiumis on kirjeldatud gümnaasiumi õppekava lisa 5. „Hindamise korraldus“.

6. Kursuste õpitulemused ja õppesisu

I kursus „Keel - ühiskond - kultuur“

Kursusel „Keel ja ühiskond“ on kõige üldisem iseloom. Kursus süvendab teadmisi keele ajaloolisest arengust, funktsioneerimisest, varieerumisest ning vastastikustest seostest teiste keelte ja kultuuridega. Muu kõrval käsitletakse siin küsimusi keele funktsionaalsest liigendumisest ning kõigi keeleüksuste ja - vahendite koosmõjust tekstis.

1.1 Õpitulemused ja õppesisu

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
1.	Keel ja ühiskond	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab keele rolli ning funktsiooni ühiskonnas, teadvustab keele ja kultuuri vastastikust seost; 2) on omandanud ettekujutuse vene keele kohast maailma teiste keelte seas, tunneb huvi keele ajaloo vastu, huvitub selle keele kandjate kultuurist, hindab kultuuritraditsioonide järjekestvust ning mõistab, et keel on osa tema identiteedist; 3) suhtub lugupidavalt teiste 	<p>Suhtlemine keele abil inimese evolutsiooni käigus. Keel ja ühiskond, keel ja isiksus. Inimeste suhtlemine ja loomade suhtlemine. Keele funktsioonid. Keele kommunikatiivne funktsioon. Keele ja mõtlemise seos. Keel kui märgisüsteem. Keel ja mitteverbaalsed suhtlusvahendid. Keel ja kõne. Kirja areng: kirja tekkimine, tähtkiri, tähestikud. Tehiskeeled.</p>

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
		rahvaste keeltesse ja kultuuridesse, sh eesti keelesse, integreerudes Eesti mitmekultuurilisse ühiskonda;	
2.	Keel ja kultuur	4) mõistab sootsiumi liigenduse ja keele variatiivsuse vastastikust seost; 5) arutleb loetu üle, kasutades omapoolseid näiteid ja argumente, ning teeb järeldusi;	Keelte ja kultuuride vastastikused mõjutused. Rahvuskeel. Keelelise käitumise rahvuskultuuriline eripära. Keel kui vaimsete väärtuste väljendaja ja kandja.
3.	Keelkonnad ja keelerühmad	6) oskab analüüsida ja hinnata keelevahendeid olenevalt nende kasutamisest tänapäeva vene keele teatud variandis;	Keelkonnad ja keelerühmad. Keelte ühisjooned. Indoeuroopa keelkond: romaani, germaani ja slaavi keelerühm.
4.	Keel ja dialekt	7) oskab kasutada keelevahendeid kooskõlas tänapäeva vene keele ühe või teise variandiga; 8) teadvustab keeleliste ja mittekeeleliste kommunikatsioonivahendite ja -kanalite vastastikust seost; 9) analüüsib ja hindab keele arengutendentse ning keele tänapäevaseisundit.	Slaavi keeled ning vene keele koht nende seas. Tänapäeva vene keele arenemistendentsid. Kirjakeel (kirjalik keel, vene kõnekeel). Ühiskonna ja keele sotsiaalne, erialane, ealine, territoriaalne jne liigendus. Tänapäeva vene keele dialektid. Madalkeel. Släng/žargoon (sotsiaalne, professionaalne, ealine jt). Keele ealised, soolised ja muud variandid. Idiolekt. Metropoli ja diasporaa keel. Vene keel Eestis: kõnelejad, territoriaalne levik, funktsioonid.

II kursuse „Tekst keeles ja kõnes. Teksti stilistika“

Kursusest „Tekst keeles ja kõnes. Teksti stilistika“ saavad õpilased teoreetilisi teadmisi teksti struktuurist ning mitmesugustes kommunikatsioonitingimustes kasutatavate eri tüüpi tekstide loomisest, mõistmisest ja hindamisest.

Tekstikeskne käsitus ühendab kõiki vene keele õppimise etappe. Spetsiaalse süsteemipärase õppimise objekt on tekst kui kõne- ja keeleüksus nimelt selles kursuses. Kursus põhineb kõigil õpilaste varem omandatud teadmistel, kuna tekst on sisuliselt kõigi keeletasemete üksuste vastastikuse ja koosmõju tulemus.

Kursus „Tekst keeles ja kõnes. Teksti stilistika“, mis vahendab ka põhiteadmisi keele toimimisest eri valdkondades ja suhtlusolukordades, tõstab õpilaste vene keele oskuse taset, tuginedes funktsionaal-tegevusliku käsitluse ideele.

Kursuse funktsionaal-tegevusliku iseloomu realiseerimist toetab võimalus rakendada ühe tunni raames komplekselt kõiki kõnetegevuse liike: kuulamist, lugemist, kõnelemist ja kirjutamist.

Kursuse võtmemõiste on teatud stiilis või žanris tekst, mis loob tingimused, et a) selgitada eri keeletasandite üksuste vahelisi stiiliseoseid; b) tuua järjekindlalt esile õppeainesesiseid ja ainetevahelisi seoseid.

2.1 Õpitulemused ja õppesisu

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
1.	Põhikooli materjali kordamine ja üldistamine	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <p>1) mõistab keelesüsteemi tekstitasandi iseärasusi;</p> <p>2) orienteerub keeleühikute ja tekstide stiililises mitmekülgsuses;</p> <p>3) on omandanud ettekujutuse tekstiliikidest;</p>	<p>Põhikooli materjali kordamine ja üldistamine: teksti mõtteline terviklikkus, liigendatus, pealkiri, põhiidee, teksti sidusus, tekstiliigid. Keelesüsteemi tekstitasand. Teiste keeletasandite üksuste funktsioneerimine tekstis. Tekst kui keele- ja kõneüksus: teksti formaalsed, sisulised ja kommunikatiivsed tunnused, kõigi tunnuste vastastikune seos ja tingitus. Teksti funktsioonid.</p>
2.	Teksti formaalsed ja keelelised tunnused	<p>4) teab teksti kui keele- ja kõneüksuse põhitunnuseid;</p> <p>5) oskab analüüsida teksti formaalseid tunnuseid;</p> <p>6) oskab analüüsida teksti sisu ja kommunikatiivset suunitlust;</p> <p>7) suhtub teadlikult võimalusse kasutada omandatud teoreetilisi teadmisi suulises ja kirjalikus kõnes;</p> <p>8) väljendab oma mõtteid ja tundeid,</p>	<p>Teksti sidususe liigid. Lausete ja tekstiosade järjestikune (lineaarne) seos. Kõigi tekstiosade vertikaalne (globaalne) seos, mis vormistab tekstist tervikliku ühiku: jaotumine paragrahvideks, osadeks, rubriikideks. Leksikaalsed sidususvahendid: sõnakordus, asendussõnad (asesõnad, sünonüümid, perifraasid, sooja liiginimetused jne); mõtteliselt ristuvad sõnad (assotsiativseosed). Grammatilised sidususvahendid: aspekt, aeg, kõneviis, pööre, lausete süntaktiline struktuur jt. Lausete ja tekstiosade loogiliste/mõtteliste suhete vormistamise vahendid: pealkiri, sidendlaused, resümeerivad sõnad, sidesõnad, rõhumäärsõnad, kiilud jt. Lause ja teksti teatestruktuur. Olemasolev (lähte)info ning uus (kommunikatiivselt oluline) info lauses. Siirdumine ühelt teabeliigilt teisele lauses ja tekstis: ahelseos, paralleelseos, radiaalseos (tekstiosade seotus ühise keskmega). Tekstimallid. Kohustuslike (tekst passis, palved, hümn jt), kindlakskujunenud (autobiograafia, avaldus, retsensioon jt) ja vabade mallide järgi (ilukirjanduslik tekst, isiklik päevik, isiklik elektrooniline</p>

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
		arvestades suhtlusvaldkonda, -situatsiooni ja -eesmärki ning järgides stiili- ja etiketinorme;	kirjavahetus) ülesehitatud tekstid. Ökonoomia (lühidus, kokkusurutus) ja liiasus kui teksti tunnused, nende realiseerimine kõnes; teksti lühendamise ja laiendamise keelelised vahendid.
3.	Teksti sisu ja kommunikatiivne suunitlus	9) kasutab oskuslikult keele stilistilisi võimalusi erineva žanrikuuluvusega suulistes ja kirjalikes tekstides.	Keelendite tähendus kontekstis (sõnad, sõnaühendid, laused). Sisu terviklikkus. Kõne kui tegevus. Suhtlussituatsioon. Teksti eesmärk. Adressaat. Mõjutamine keele abil. Teksti organiseerimise iseärasused elektronruumis (hüpertext, lähtetext ja kasutajate kommentaarid, saidi, portaali, blogi jt tekstide struktuur). Sünkroonne ja asünkroonne suhtlemine internetis.
4.	Teksti funktsioneerimise peamised valdkonnad		Funktsionaalstiilid. Stiilide realiseerimise kirjalik ja suuline vorm. Suulised ja kirjalikud žanrid. Asjaajamistekstid. Nende kasutusala, loomise eesmärk. Asjaajamistekstide peamised keelelised erijooned. Teadustekstid. Nende kasutusala, loomise eesmärk. Teadustekstide peamised keelelised erijooned. Ajakirjandustekstid. Nende kasutusala, loomise eesmärk. Ajakirjandustekstide peamised keelelised erijooned. Ajakirjandusstiili realiseerumise iseärasused trükiajakirjanduses, internetis, televisioonis, raadios. Argistiil (kõnestiil) ja kõnekeel. Kasutusala, eesmärk ja suhtlussituatsioon. Sidususe iseloom, teemade vaba vaheldumine (läbisegamini teemavahetus), vormi ja sisu ebaproportsionaalsus. Argistiili peamised keelelised erijooned. Ilukirjanduslikud tekstid. Nende kasutusala, loomise eesmärk. Ilukirjanduskeele peamised iseloomulikud jooned. Ilukirjanduslikud väljendusvahendid. Mitteverbaalsete teabeedastusvahendite roll kirjalikus (illuustratsioonid, graafikud, skeemid, fotod, internetinaeratused jt) ja suulises tekstis (miimika, žest, kehakeel, pilk, keelevälised helid, distantid, liikumine jt). Multimeediatekstid. Tekstide mitmesugused klassifikatsioonid, klassifikatsioonitunnuste paljus. Mitteverbaalsed tekstid.

III kursus „Praktiline vene keel I (kõnekultuur)“

Vene keele õpetamisel on traditsiooniliselt suure tähelepanu all õpilase kirjalik kõne. Et täiustada

õpilaste õigekeelsusoskusi on gümnaasiumis ette nähtud praktilise vene keele kursus tööks ortograafia ja interpunktsiooniga. Kursus „Kõnekultuur” on suunatud kõne erijoonte ja keelenormide kohta käivate teoreetiliste teadmiste rakendamisele kõnetegevuses.

3.1 Õpitulemused ja õppesisu

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
1	Kõnekultuuri üldmõisted	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rakendab teoreetilisi teadmisi kõne kommunikatiivsetest omadustest, koostades suulist ja kirjalikku teksti ning parandades oma ja võõrast teksti; 2) hindab objektiivselt oma ja võõra teksti omadusi; 3) valib sobivaid keelendeid, võttes arvesse suhtlusvaldkonda ja -situatsiooni ning adressaadi eripära; 4) arvestab argi- ja madalkeelset sõnavara, žargonisme kasutades nende sobivust ning kõneetiketti; 5) hoolitseb kõne puhtuse eest, jälgides laenude, murdesõnade, erialasõnade, historismide jms kasutamise sobivust; teeb vahet sobivate klišeede ja õigustamatute stampide vahel; 6) on täpne homonüümide, paronüümide, antonüümide ja sünonüümide kasutamisel; väldib tautoloogiat, pleonasme ja mitmetähenduslikkust; 7) rakendab praktikas teadmisi peamistest keelenormidest (ortoepilistest, morfoloogilistest, süntaktilistest, stilistilistest); 8) ehitab loogiliselt ja õigesti liht- ja liitlauseid ning paigutab tekstiosad loogiliselt; 9) kasutab tekstides vene keele kogu rikkust, sh 	<p>Kirjakeel ja kõnekultuur. Funktsionaalne kihistus ja kodifikatsioon kui kirjakeele põhitunnused. Funktsionaalstiilide suhted kõnekultuuriga. Keel ja isik. Isiku keelekultuur ja ühiskonna keelekultuur. Suhtlemine arvuti abil ja kõnekultuur. Stiilivärvingu liigid ja nende suhted. Emotsioone väljendava ja funktsionaalstiililise värvingu arvestamine kui arenenud stiilivaistu ja stiilnormide valdamise tunnus ning kõne sobivusnõuete järgimise oskus. Sõnade funktsionaal-stiililise ja emotsioone väljendava värvingu kajastamine sõnastikes.</p>
2	Kõne kommunikatiivsed omadused	<p>Kõne põhioomadused: kohasus, puhtus, õigsus, täpsus, loogilisus, rikkus, ilmekus. Kommunikatiivselt täiusliku kõne omaduste üldiseloostus. Kohasus kui üldine reguleeriv omadus. Õigekeelsus kui hea keelekasutuse põhioomadus. Keelendite kohasus: funktsionaalstiililine, situatiiv-kontekstuaalne, isikulis-psühholoogiline. Kõne kohasus ja puhtus. Kohane sünonüümide valik; ametliku sõnavara, professionalismide ning murdesõnade sobiv kasutamine. Žargonismid ja kirumissõnad suhtluseetika seisukohast. Õige keelekasutus kui kõnekultuuri põhioomadus. Õigekeelsus kui kirjakeele normide järgimine. Normatiivsuse funktsionaalselt tingitud astmed (range, neutraalne, labiilne).</p>	

		<p>väljendusrikkaid keelendeid; 10) loob õppe-teaduslike ja avalike esinemiste tekste, toetudes teadmistele heast keelekasutusest ning järgides teksti loogilisele struktuurile esitatavaid nõudmisi.</p>	<p>Sõnakasutuse täpsus. Terminoloogia. Sünonüümid, paronüümid, mitmetähenduslikud sõnad, homonüümid. Kõne liiasus (pleonasm, tautoloogia) ning kõne ebapiisavus. Kõne loogilisus; loogilisuse, täpsuse ja õigsuse seos. Loogilisuse tingimused. Rõhutatud sidususe keelised vahendid. Tüüpilised ebaloogilisused. Kõne puhtus ja kohasus. Laensõnad, kantselseikeelendid, kõnestambid, historismid. Parasiitsõnad, žargonismid, ebasündsad väljendid. Normeerimata elementide kasutuse lubatavuse piirid kõnes. Keelevabadus ja keele vulgariseerimine. Kõne väljendusrikkus. Pseudoväljendusrikkus (ilutsemine). Kõne rikkus (mitmekesisus). Mitmekesisuse nõude rikkumine.</p>
3	Kirjakeele normid		<p>Hääldus- ja rõhunormid; ortoepianormide rikkumine nimisõnade, omadussõnade täis- ja lühivormide, tegusõnade pöörde- ja soovormide, kesksõnade täis- ja lühivormide ning mäarsõnade hääldamisel. Morfoloogianormid; nende rikkumine nimi-, omadus- ja arvsõnade (suulises kõnes), asesõnade, tegusõna pöörde- ja soovormide, kesksõnade ja gerundiumide vormide moodustamisel ning kasutamisel. Süntaksinormid; nende rikkumine käändelise reksiooni, gerundiumi kasutamise, aluse ja öeldise ühildumise juhtudel; sõnajärjevead lauses ja tekstis. Koondlause samalaadsete liikmete reastamise reeglid; reeglite rikkumise tüüpilised juhud. Sõnade ühilduvus: leksikaalne (semantiline), stilistiline,</p>

			grammatiline; tüüpilised ühildumisvead. Stiilinormid ja nende liigid; tüüpilised reeglite rikkumise juhud.
4	Vene kõneetikett		Suhtluseetika. Kõne-eetika peamised reeglid suulises ja kirjalikus kõnes. Viisakusnormide rahvuslikud erijooned suulises ja kirjalikus kõnes.

IV kursus „Praktiline vene keel II (suulise teksti vastuvõtt ning loomine)

Kursus on praktilise iseloomuga ja põhineb teoreetilistel kursustel. Teksti üksiktunnused töötatakse läbi tekstifragmentide põhjal, seejärel töötatakse peamiselt terviklike erinevas stiilis tekstidega.

4.1. Õpitulemused ja õppesisu

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
1.	Kordamine ja üldistamine	Kursuse lõpul õpilane: 1) tunneb eri žanris suuliste tekstide struktuurilis-tähenduslikke erijooni; 2) mõistab ning loob suulisi tekste vastavalt suhtluseesmärgile ja -olukorrale; 3) kasutab suulises tekstiloomes teadlikult keelelisi vahendeid; 4) eristab ning loob eri žanris ja funktsionaalstiilis suulisi tekste; 5) oskab koostada gümnaasiumilõpetaja seisukohalt tähenduslikke suulisi monoloogilisi tekste; 6) on võimeline osalema mitmesugust tüüpi dialoogides; 7) suudab diskussioonist osa võtta või seda juhtida;	Kursuses vaadeldakse konkreetsete näidete varal teksti põhitunnuseid, mida õpiti kursuses „Tekst keeles ja kõnes. Teksti stilistika”. Töös konkreetsete tekstidega – nii tekstide vastuvõtmisel kui ka loomisel – arvestatakse nende kuuluvust teatud funktsionaalstiili. Kasutatakse kursuse „Kõnekultuur” materjali, sest töös tekstiga pööratakse erilist tähelepanu suulise kõne kommunikatiivsetele omadustele, kirjakeele normide järgimisele, väljendusvahendite kasutamisele. Õppetekstide valikul arvestatakse õppekava läbivaid teemasid.
2.	Suulise teksti vastuvõtt ja loomine	8) oskab kriitiliselt hinnata suulisi tekste (oma ja teiste, autentseid ja õppetekste); 9) kombineerib	Suuline kõne, selle erinevus kirjalikust. Kõnekeele spontaansus. Ettevalmistamata (spontaanne intervjuu, pressikonverents, dialoog otse eetris), osaliselt ettevalmistatud ja

		<p>verbaalseid ja mitteverbaalseid kommunikatsioonivahendeid.</p>	<p>ettevalmistatud suuline kõne. Suhtlussituatsiooni arvestamine suulise teksti loomisel kui eduka kommunikatsiooni tingimus. Suhtlusviisid (kontaktne/distantne, dialoog/monoloog, privaatne/ametlik). Suuline kõnekeel, selle erijooned. Kõnekeele dialoogiline iseloom. Dialoogi pidamise taktika. Erineva tähendusega dialoogid (kaastunne, heakskiitmine, vastuvaidlus, hoiatus jt). Teadusliku sisuga suuline kõne. Ettekanne: allikad, struktuur, esitus. Ettekande hindamise kriteeriumid. Lühiloeng (sisu mõistmine ja selle fikseerimine erinevates vormides). Avalik suuline kõne. Diskussioon kui juhitud avalik vaidlus, juhtija roll. Diskussioonide eesmärgid, nende tüübid. Tõestuse ja ümberlukkamise struktuur. Argumentide tüübid. Mittenõusoleku väljendamise kultuur. Diskussiooni organiseerimine. Intervjuu žanr. Ettevalmistus intervjuuks. Oraatorikõne, selle erijooned. Dialoogilisus. Retoorikavõtted. Auditoriumiga suhtlemise kultuur. Suulise kommunikatsiooni ebaõnnestumise põhjused, nende ennetamise võimalused. Suuline vastus, selle struktuur. Vastuse hindamise kriteeriumid.</p>
3.	Ametlik suuline kõne		<p>Ametlik suuline kõne. Suulised teadaanded. Ametlik vestlus, selle variandid. Ametliku vestluse läbiviimine tööle võtmiseks. Koosolek, selle eesmärgid ja tüübid. Suhtlemise korraldus. Juhataja roll. Peaküsimuste arutlemine.</p>

			Kriitikakultuur. Koosoleku läbiviimine ürituse korraldamiseks.
4.	Teadusliku sisuga suuline kõne ja avalik suuline kõne		Ettekanne: allikad, struktuur, esitus. Ettekande hindamise kriteeriumid. Lühiloeng (sisu mõistmine ja selle fikseerimine erinevates vormides). Diskussioon kui juhitav avalik vaidlus, juhtija roll. Diskussioonide eesmärgid, nende tüübid. Tõestuse ja ümberlukkamise struktuur. Argumentide tüübid. Mittenõusoleku väljendamise kultuur. Diskussiooni organiseerimine. Intervjuu žanr. Ettevalmistus intervjuuks. Oraatorikõne, selle erijooned. Dialoogilisus. Retoorikavõtted. Auditooriumiga suhtlemise kultuur. Suulise kommunikatsiooni ebaõnnestumise põhjused, nende ennetamise võimalused. Suuline vastus, selle struktuur. Vastuse hindamise kriteeriumid.

V kursus „Praktiline vene keel III (kirjalike tekstide vastuvõtt ja loomine)“

Kursus on praktilise iseloomuga ning põhineb teoreetilistel kursustel. Teksti tunnused töötatakse tekstifragmentide põhjal eraldi läbi, seejärel tehakse tööd eeskätt terviklike erinevas stiilis tekstidega.

5.1 Õpitulemused ja õppesisu

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
1	Kordamine ja üldistamine	Kursuse lõpul õpilane: 1) eristab kirjaliku kõne suhtlusvaldkonnast olenevat eripära; 2) tunneb eri žanris kirjalike tekstide struktuurilis-tähenduslikke iseärasusi; 3) mõistab ja koostab gümnaasiumilõpetajale olulisi kirjalikke tekste; 4) oskab kriitiliselt hinnata kirjalikke tekste (oma ja teiste, autentseid	Kursuses vaadeldakse konkreetsete näidete varal teksti põhitunnuseid, mida õpiti kursuses „Tekst keeles ja kõnes. Teksti stilistika“. Töös konkreetsete tekstidega – nii tekstide vastuvõtmisel kui ka loomisel – peetakse silmas nende kuuluvust teatud funktsionaalstiili ning rahvusliku, kultuurilise ja sotsiaalse spetsiifika kajastumist tekstis, mis eeldab kursuse „Keel – ühiskond – kultuur“ õppematerjali kasutamist.

		ja õppetekste); 5) on suuteline oma kirjalikke tekste redigeerima.	Analüüsimiseks kasutatakse ka ilukirjandustekste, mis on paralleelselt vaatluse all vene kirjanduse kursuses. Analüüsitavate tekstide valikul ning tekstide koostamisel arvestatakse ka õppekava läbivaid teemasid. Erilist tähelepanu pööratakse tekstidele, millel on klassikaline struktuur (sissejuhatus, põhiosa, kokkuvõte) ning mis eeldavad arutlust.
2	Kirjaliku teksti vastuvõtt ja loomine		<p>Õpitavate kirjalike tekstide tüübid. Ümberjutustuste kirjutamine eri stiilis ja žanris tekstidest.</p> <p>Arutlev kirjand: struktuur, struktuuri komponentide variandid. Teema formuleering. Juhtiv tees. Argumentide liigid. Tekstilõik ja selle struktuur. Teksti loogilisuse ja sidususe vahendid.</p> <p>Autoripositsiooni väljendamise vahendid. Teksti graafiline vormistamine. Essee kui vaba tekstitüüp.</p> <p>Elektroonilised väljaanded. Kriitiline suhtumine meediatekstidesse. Tekstide loomine internetis, nende mõistmine. Internetisuhtluse kultuur.</p> <p>Tekstid mitmekultuurilises ja mitmekeelses keskkonnas, tõlketekstid.</p> <p>Kirjalike tekstide parandamine. Teksti sisu, kompositsiooni ja keele parandamine.</p>
3	Tarbetekst		<p>Avalduse, juhendi, volituse, allkirjastatud tõendi, CV kirjutamine. Ametlik kiri.</p> <p>Koosoleku protokoll. Koosoleku protokollide vormistamine.</p> <p>Ametlikud tekstid elektroonilisel kujul.</p> <p>Teaduslik tekst. Teadusliku artikli, monograafia mõiste. Konspekt, referaat, nende liigid.</p> <p>Populaarteaduslike tekstide konspekterimine ja refereerimine.</p> <p>Kriitiline suhtumine internetis pakutavatesse valmisreferaatidesse.</p>

			<p>Lühiettekande teesid. Uurimistöö. Publitsistlik tekst.</p> <p>Informatsioonilised ja kriitilised lühisõnumid. Artikkel. Reklaam ja selle liigid.</p> <p>Kuulutuse, kirja ajalehte ning retsensiooni kirjutamine nende sisu ja struktuuri erijooni arvestades.</p>
4	Elektroonilised väljaanded		<p>Kriitiline suhtumine meediatekstidesse. Tekstide loomine internetis, nende mõistmine. Internetisuhtluse kultuur.</p> <p>Tekstid mitmekultuurilises ja mitmekeelses keskkonnas, tõlketekstid.</p> <p>Kirjalike tekstide parandamine. Teksti sisu, kompositsiooni ja keele parandamine.</p>

VI kursus „Praktiline vene keel IV (ortograafia ja interpunktsiooni korrektsioonikursus)”

6.1 Õpitulemused ja õppesisu

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
1.	Ortograafia	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valdab õigekirjaalaste teoreetiliste teadmiste süsteemi, mis soodustab kirjaoskuse kõrgema taseme saavutamist; 2) valdab vene keele ortograafia- ja interpunktsiooninorme; 3) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu; põhjendab oma kirjutusviisi; leiab ortograafiavead ja parandab need; 4) kirjutab õigesti õpitud mittekontrollitavate ortogrammidega sõnu; 5) kirjavahemärgistab õigesti õpitud tüüpi lauseid; põhjendab kirjavahemärgi kohta ja valikut; leiab punktuatsioonivead ning parandab need; 6) oskab vajaliku ortograafia- ja interpunktsiooniteabe 	<p>Fakte vene ortograafia ajaloost.</p> <p>Vene ortograafia peamised printsiibid. Vene õigekirja morfoloogiline iseloom.</p> <p>Täishäälikute õigekiri sõna lihttüves: kontrollitavad rõhutatud täishäälikud, mittekontrollitavad rõhutatud täishäälikud, vahelduvad täishäälikud.</p> <p>Täishäälikute õigekiri <i>ж, ч, ш, щ, ъ</i> järel eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnade lihttüves, sufiksis ja sõnalõpus.</p> <p>Tähtede <i>е</i> ja <i>э</i> õigekiri laensõnades.</p> <p>Kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves: helilised ja helitud kaashäälikud, kaksikkaashäälikud, mittehääldatavad kaashäälikud.</p> <p>Nimisõnade, omadussõnade, kesksõnade käändelõppude ja tegusõna pöördelõppude õigekiri.</p> <p>Eesliidete õigekiri: 3-lõpulised eesliited ja eesliide <i>-с-</i>; eesliited <i>нр-</i> ja <i>нрн-</i>; <i>ы</i> ja <i>и</i> eesliidete järel. <i>ъ</i> ja <i>ь</i> kasutamine vene ja laensõnades. <i>ь</i> õigekirjutus <i>ж, ч, ш, щ</i> järel eri sõnaliikidesse</p>

		<p>saamiseks kasutada sõnastikke, raamatukogu katalooge ning interneti; 7) teadvustab, et teoreetiliste õigekirja- ja interpunktsiooniteadmiste praktilise rakendamise oskus tuleb edaspidi kasuks mis tahes erialal töötamisel.</p>	<p>kuuluvates sõnades. Kokkukirjutamine ja sidekriips eri sõnaliikide puhul ning sõnades komponentidega <i>пол</i> ja <i>полу</i>-. Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. <i>н</i> ja <i>nn</i> eri sõnaliikides. <i>не</i> kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidega. <i>не</i> ja <i>ни</i> eristamine. Määrsõnade õigekiri. Arvsõnade õigekiri: põhi- ja järgarvsõnade käändevormid. Tuletatud ees- ja sidesõnade kirjutamise komplitseeritud juhud. Suurtähtede õigekirjutuse rasked juhud.</p>
2.	Interpunktsioon		<p>Vene interpunktsiooni printsiibid. Lauselühenditega lihtlause. Kirjavahemärgid üksikute, korduvate ja paarissidesõnadega koondlause; kokkuvõtavad sõnad koondlause; samalaadsed ja erilaadsed täiendid. Lause kõrvalliikmete kirjavahemärkidega eraldamine (<i>обособление</i>): eraldatavad täiendid, määrused ja sihitised. Kirjavahemärgid täpsustava, selgitava ja täiendava tähendusega lauseliikmete puhul. Kirjavahemärgid kiilsõnade ja kiillausetega ning ütte ja hüüdsõnadega lausetes. Võrdlustarindid. Tarindid sidesõnaga <i>как</i>. Kirjavahemärgid rind- ja põimlause. Koolon ja mõttekriips liht- ja liitlause. Jutumärgid ja teise isiku kõne: tsiteerimisviisid, kirjavahemärgid teise isiku sõnade ning dialoogi edasiandmisel. Epigraafi vormistamine. Autoriomane kirjavahemärkide kasutamine.</p>

Valikkursus „Vene keel Eestis”

Valikkursus „Vene keel Eestis” vaatleb põhjalikumalt üht kursuses „Keel – ühiskond – kultuur” üldisemalt käsitletud aspekti.

Jrk	Teema	Õpitulemused	Õppesisu
1.	Keel ja ühiskond, keel ja isiksus	Kursuse lõpul õpilane: 1) mõistab keele rolli ning funktsiooni ühiskonnas, teadvustab keele ja kultuuri vastastikust seost; 2) on omandanud ettekujutuse vene keele kohast maailma teiste keelte seas, tunneb huvi keele ajaloo vastu, huvitub selle keele kandjate kultuurist, hindab kultuuritraditsioonide järjekestvust ning mõistab, et keel on osa tema identiteedist;	Suhtlemine keele abil inimese evolutsiooni käigus. Inimeste suhtlemine ja loomade suhtlemine. Keele funktsioonid. Keele kommunikatiivne funktsioon. Keele ja mõtlemise seos. Keel kui märgisüsteem. Keel ja mitteverbaalsed suhtlusvahendid.
2.	Keel ja kõne	3) suhtub lugupidavalt teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse, sh eesti keelesse, integreerudes Eesti mitmekultuurilisse ühiskonda;	Kirja areng: kirja tekkimine, tähtkiri, tähestikud. Tehiskeeled.
3.	Keelte ja kultuuride vastastikused mõjutused	4) mõistab sootsiumi liigenduse ja keele variatiivsuse vastastikust seost; 5) arutleb loetu üle, kasutades omapoolseid näiteid ja argumente, ning teeb järeldusi; 6) oskab analüüsida ja hinnata keelevahendeid olenevalt nende kasutamisest tänapäeva vene keele teatud variandis; 7) oskab kasutada keelevahendeid kooskõlas tänapäeva vene keele ühe või teise variandiga;	Rahvuskeel. Keelelise käitumise rahvuskultuuriline eripära. Keel kui vaimsete väärtuste väljendaja ja kandja. Keelkonnad ja keelerühmad. Keelte ühisjooned. Indoeuroopa keelkond: romaani, germaani ja slaavi keelerühm.
4.	Keel ja dialekt	8) teadvustab keeleliste ja mittekeeleliste kommunikatsioonivahendite ja -kanalite vastastikust seost; 9) analüüsib ja hindab keele arengutendentse ning keele tänapäevaseisundit.	Slaavi keeled ning vene keele koht nende seas. Tänapäeva vene keele arenemistendentsid. Kirjakeel (kirjalik keel, vene kõnekeel). Ühiskonna ja keele sotsiaalne, erialane, ealine, territoriaalne jne liigendus. Tänapäeva vene keele dialektid. Madalkeel. Släng/žargoon (sotsiaalne, professionaalne, ealine jt). Keele ealised, soolised ja muud variandid. Idiolekt. Metropoli ja diasporaa keel. Vene keel Eestis: kõnelejad, territoriaalne levik, funktsioonid.